

IV

(Informări)

INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI ORGANISMELE
UNIUNII EUROPENE

CONSILIU

**Raport comun pentru 2015 al Consiliului și al Comisiei privind punerea în aplicare a cadrului
reînnoit pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului (2010-2018)**

(2015/C 417/03)

Capitalul uman și social al tinerilor constituie unul dintre atuurile majore ale Europei pentru viitor. Uniunea Europeană și statele sale membre trebuie să investească în potențialul pe care îl reprezintă 90 de milioane de tineri europeni în ceea ce privește competențele, creativitatea și diversitatea.

Criza economică a afectat deosebit de puternic tinerii. Aceasta a mărit discrepanța între cei care dispun de mai multe oportunități și cei care dispun de mai puține. Unii tineri sunt din ce în ce mai des excluși din viața socială și civică. Mai mult decât atât, unii dintre ei sunt expuși riscului de dezangajare, de marginalizare, sau chiar de radicalizare violentă.

Acesta este motivul pentru care Comisia și statele membre au continuat să colaboreze în perioada 2013-2015, pentru a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională a tinerilor, nivelul lor de integrare pe piața forței de muncă, de incluziune socială și de participare. Ținând cont de creșterea diferențelor socioeconomice, politica trebuie să continue abordarea problemelor sociale profunde cu care se confruntă mulți tineri. Este necesar să identificăm soluții durabile pentru combaterea șomajului în rândul tinerilor, consolidarea incluziunii sociale și prevenirea radicalizării violente. Acest lucru necesită o cooperare mai sistematică între o serie de politici la nivelul UE și al statelor membre, cum ar fi ocuparea forței de muncă, educație, formare, nediscriminare, politică socială, cetățenie (inclusiv cetățenia Uniunii) și tineret, precum și cultură, sport și sănătate.

În perioada 2016-2018, cadrul de cooperare în domeniul tineretului ⁽¹⁾ ar trebui să urmărească sprijinirea unor tineri cu profiluri din ce în ce mai diversificate, în special a celor cu risc de excluziune. Aceasta ar trebui să îi ajute să găsească locuri de muncă de calitate și să participe la viața socială. Finanțarea din partea UE în cadrul programului Erasmus+ va completa cooperarea politică privind activitățile pentru tineret, activitățile voluntare și participarea la viața democratică. Alte instrumente, Fondul social european (FSE) și Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (*Youth Employment Initiative* – YEI), vor oferi finanțare orientată spre integrarea tinerilor pe piața forței de muncă și dezvoltarea capitalului lor uman.

1. Introducere

UE sprijină tinerii în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, capacitatea de inserție profesională și incluziunea socială, în special prin agenda sa pentru locuri de muncă, creștere și investiții, Strategia Europa 2020 și prin fonduri UE, precum Erasmus+, FSE și YEI.

În plus, UE sprijină, coordonează și completează acțiunile statelor membre prin intermediul unui cadru de cooperare în domeniul tineretului în conformitate cu articolele 6 și 165 din TFUE. Cadrul de cooperare solicită UE și statelor membre următoarele:

- crearea mai multor oportunități și asigurarea egalității de șanse pentru toți tinerii, în domeniul educației și pe piața forței de muncă; și

⁽¹⁾ Rezoluția Consiliului din 27 noiembrie 2009 privind un cadru reînnoit pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului (2010-2018) (JO C 311, 19.12.2009, p. 1).

— promovarea cetățeniei active, a incluziunii sociale și a solidarității în rândul tuturor tinerilor.

Cu ajutorul unor acțiuni, inclusiv prin strângerea de probe, învățarea reciprocă și dialogul cu tinerii, cadrul sprijină acțiuni în opt domenii: educația și formarea, ocuparea forței de muncă și spiritul antreprenorial, sănătatea și bunăstarea, participarea, activitățile voluntare, incluziunea socială, tineretul și lumea, precum și creativitatea și cultura.

Prezentul raport evaluează progresele către obiectivele și prioritățile cadrului de cooperare în perioada 2013-2015, pe baza unei evaluări a situației tinerilor și a măsurilor de politică luate la nivelul UE și al statelor membre.

2. Tinerii europeni de astăzi ⁽²⁾

Începând din 2013, efectele crizei continuă să se manifeste puternic în rândul tinerilor. Etapele de tranziție de la vârsta copilăriei la vârsta adultă au devenit mai complexe și mai personalizate, o tendință care a crescut puternic începând din 2008. Aceste etape de tranziție sunt marcate de modificări esențiale – de la educație la muncă, de la dependență financiară la gestionarea propriului buget – și de o necesitate de a dobândi autonomie, care expune tinerii la condiții economice, sociale și de mediu fluctuante. Politicile ar trebui să însoțească tinerii în acest proces și să-i ajute să își realizeze pe deplin potențialul.

Datele de mai jos oferă o imagine de ansamblu a situației tinerilor în vârstă de 15-29 de ani. ⁽³⁾

Generația actuală de tineri este mai bine educată decât oricare alta ...

Indicatorii de educație arată tendințe pozitive. Deși la nivelul întregii UE se mențin divergențe considerabile, rata de părăsire timpurie a școlii este acum în declin. ⁽⁴⁾

Rata de absolvire a învățământului terțiar s-a îmbunătățit de la 33,8 % în 2010 la 37,9 % în 2014. ⁽⁵⁾ Chiar dacă rata șomajului în UE a crescut în cazul persoanelor cu studii superioare, este în continuare mult mai scăzută decât pentru persoanele cu un nivel scăzut de educație. Cu toate acestea, aceste grupuri pot, de asemenea, să se confrunte cu subocuparea forței de muncă și cu situații în care sunt supracalificați pentru oportunitățile de pe piața forței de muncă.

Mulți tineri construiesc rețele sociale care combină conectivitatea globală cu rădăcinile locale: 82 % au participat la rețelele de socializare online în 2014. Tinerii se angajează în noi forme de participare politică, adesea utilizând mijloacele de comunicare sociale, dar au tendința de a vota mai puțin decât generațiile mai în vârstă. Cu toate acestea, mulți dintre ei rămân membri activi ai comunității locale din care fac parte; aproximativ unul din doi aparține cel puțin unei organizații în 2014; unul din patru este un voluntar. ⁽⁶⁾ Această imagine diferențiată a implicării tinerilor pune sub semnul întrebării înțelegerile actuale ale conceptului de cetățenie.

... dar criza a creat noi diviziuni

Numeroși tineri se luptă să găsească locuri de muncă de calitate, ceea ce reprezintă un obstacol serios în calea independenței lor. În ciuda unei scăderi în majoritatea statelor membre, după ce a atins apogeul în 2013, șomajul în rândul tinerilor rămâne un motiv serios de îngrijorare: 8,7 milioane de tineri europeni nu reușesc să își găsească un loc de muncă ⁽⁷⁾ și proporția celor care se confruntă cu șomajul pe termen lung sau munca involuntară cu fracțiuni de normă rămâne ridicată.

În total, 13,7 milioane nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET) ⁽⁷⁾. Aproape 27 de milioane sunt expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială. Rata sărăciei în rândul tinerilor este mai ridicată decât pentru ansamblul populației și munca involuntară cu fracțiuni de normă sau posturile temporare prelungite expun această generație la un risc de sărăcie pe termen lung. ⁽⁸⁾

⁽²⁾ Pentru detaliile și sursele de date pe care se bazează analiza, a se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2015) 169 cu privire la situația tinerilor din UE.

⁽³⁾ Cu excepția cazului în care se indică altfel.

⁽⁴⁾ Indicatorul Eurostat „Persoane care au părăsit timpuriu școala”, de la 13,9 % în 2010 la 11,1 % în 2014 pentru grupa de vârstă 18-24 de ani (procente ridicate persistă, în special în Spania, Italia, Malta, Portugalia și România).

⁽⁵⁾ Eurostat, populația în vârstă de 30-34 de ani cu studii superioare.

⁽⁶⁾ Sondajul Eurobarometru Flash nr. 408, 2014.

⁽⁷⁾ Eurostat, 2014.

⁽⁸⁾ Creșterea inegalității: tineretul și sărăciile se pauperizează în continuare, OCDE, 2014.

Inactivitatea, sărăcia și excluderea nu au o incidență uniformă. Cei care încep în viață cu mai puține oportunități tind să acumuleze dezavantajele. Tinerii care provin din familii de migranți, persoanele cu rezultate școlare slabe sau tinerii cu probleme de sănătate sunt mai expuși riscului de a deveni NEET. ⁽⁹⁾ Șomajul în rândul tinerilor născuți în țară din părinți imigranți este cu aproape 50 % mai mare decât în rândul altor tineri din UE. ⁽¹⁰⁾

Diferențele se măresc între tinerii care studiază, sunt siguri că își vor găsi un loc de muncă și se angajează în viața socială, civică și culturală, pe de o parte, și cei cu puține speranțe de a duce o viață împlinită și care sunt expuși riscului de excludere și marginalizare, pe de altă parte.

Aceste diferențe amenință să submineze structura socială și creșterea economică sustenabilă pe termen lung. ⁽¹¹⁾ Întrucât populația este în curs de îmbătrânire în Europa, integrarea tuturor tinerilor (respectând, în același timp, diversitatea acestora) este și mai necesară și urgentă.

Tinerii aflați de partea greșită a acestui zid își exprimă cu dificultate opinia politică. Cu cât persoanele sunt mai puțin educate sau mai puțin implicate în activități sociale, cu atât acestea participă mai puțin la votare, la activități de voluntariat sau activități culturale. ⁽¹²⁾ De exemplu, NEET au mai puțină încredere în instituțiile publice și participă mai puțin la activitățile sociale și civice decât colegii lor.

Nicio politică nu deține soluția, dar toate politicile pot fi de folos

Toți tinerii merită șanse egale și echitabile, însă acest lucru necesită investiții pe termen lung. În domeniile lor respective de competență, UE și statele sale membre trebuie să mobilizeze toate politicile care pot contribui la îmbunătățirea perspectivelor tinerilor.

Pentru a transforma semnele recente de redresare în creșterea economică durabilă și pe termen lung, UE a luat măsuri pentru a stimula crearea de locuri de muncă, creșterea economică și investițiile, inclusiv prin eforturile depuse pentru a-i ajuta pe tineri să se întoarcă la locuri de muncă de calitate. UE și statele membre își pot baza eforturile pe Garanția pentru tineret, ⁽¹³⁾ pe Fondul social european și pe Planul de investiții pentru Europa.

Locurile de muncă sunt esențiale, dar nu sunt întotdeauna suficiente pentru a asigura incluziunea deplină. Educația și formarea pot oferi tinerilor competențele necesare pe piața forței de muncă și contribuie la depășirea inegalităților și promovarea mobilității sociale ascendente. Provocarea urgentă pentru sectorul educației și formării pe întreg teritoriul UE este cea de a investi și de a se moderniza suficient de repede pentru a exploata acest potențial. ⁽¹⁴⁾ Politica în domeniul tineretului, funcționând în afara cadrului școlar, poate, de asemenea, să ajute tinerii să dobândească o combinație justă de competențe pentru a-i pregăti pentru viață și muncă.

Tinerii ar trebui să fie în măsură să crească în comunități pluraliste și favorabile incluziunii, bazate pe valorile democratice europene, pe statul de drept și pe drepturile fundamentale. Pentru a proteja toleranța, diversitatea și respectul reciproc, agenda de securitate a UE implică acțiuni întreprinse pentru a aborda cauzele profunde ale violenței extremiste și a preveni radicalizarea, inclusiv prin promovarea integrării și a participării tinerilor. ⁽¹⁵⁾ Atacurile teroriste de la Paris și Copenhaga din acest an au conferit un caracter urgent acestor provocări complexe. Într-o declarație adoptată la Paris în martie 2015, miniștrii educației din UE și Comisia s-au angajat să ia măsuri suplimentare pentru a proteja valorile europene.

3. Acțiunile UE și ale statelor membre în perioada 2013-2015 ⁽¹⁶⁾

3.1. Acțiuni la nivelul UE: capacitatea de inserție profesională, incluziune și participare

Acțiuni în domeniile de politică ale UE

Ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor și capacitatea de inserție profesională a acestora au rămas printre prioritățile de vârf în perioada 2013-2015.

⁽⁹⁾ „NEETs”, Eurofound, 2012 și OCDE, 2015.

⁽¹⁰⁾ *Indicatori ai integrării imigranților – Instalarea în 2015*, studiu comun al OCDE și al Comisiei Europene.

⁽¹¹⁾ *Împreună: de ce mai puțină inegalitate aduce beneficii tuturor*, OCDE, mai 2015.

⁽¹²⁾ Sondajul Eurobarometru Flash nr. 408, 2014.

⁽¹³⁾ Recomandarea Consiliului privind înființarea unei garanții pentru tineret (JO C 120, 26.4.2013, p. 1).

⁽¹⁴⁾ Raport comun privind educația și formarea 2020, COM(2015) 408.

⁽¹⁵⁾ COM(2015) 185.

⁽¹⁶⁾ Mai multe detalii sunt furnizate în documentul de lucru al serviciilor Comisiei [SWD(2015) 168] privind rezultatele metodei deschise de coordonare în domeniul tineretului; http://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/report_en.htm

Pentru a ameliora rezultatele în domeniul educației, statele membre au adoptat măsuri în cadrul semestrului european pentru reducerea abandonului școlar timpuriu și promovarea accesului la învățământul superior în vederea atingerii obiectivelor principale ale Strategiei Europa 2020. Eforturile lor au fost susținute de cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale, precum și de programul Erasmus+. Începând din 2012, ca urmare a recomandării Consiliului privind validarea învățării non-formale și informale, statele membre încep să introducă măsuri care să le permită tinerilor să profite de ceea ce au învățat în afara educației formale.

UE și statele membre s-au angajat să reducă șomajul în rândul tinerilor prin facilitarea tranziției de la învățământ la activitate profesională. În 2013, garanția pentru tineret a fost introdusă ca un cadru structural pentru a oferi tinerilor un loc de muncă, un loc de ucenicie, de stagiu sau de continuare a studiilor în termen de patru luni de la terminarea școlii sau de la intrarea în șomaj. FSE și YEI (inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”) au rezervat cel puțin 12,7 miliarde EUR pentru măsurile de activare și ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor. O finanțare în valoare de circa 27 miliarde EUR din partea FSE va fi cheltuită pentru măsuri în domeniul educației în perioada 2014-2020. De asemenea, tinerii vor beneficia în mod indirect de aproximativ 11 miliarde de euro din fondurile FSE pentru alte inițiative, cum sunt modernizarea serviciilor de ocupare a forței de muncă și sprijinirea persoanelor care desfășoară o activitate independentă. Se preconizează că acțiunile din cadrul YEI vor încuraja cooperarea între diferitele instituții și servicii pentru a oferi asistență în special pentru NEET, într-un mod integrat.

Începând din anul 2013, Alianța europeană pentru ucenicii a beneficiat de sprijin din partea sectorului privat, în timp ce din 2014 Recomandarea Consiliului privind un cadru de calitate pentru stagii ⁽¹⁷⁾ are drept obiectiv să faciliteze o învățare de calitate și condiții de muncă echitabile. Comisia și-a îmbunătățit nivelul de informații pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă în carul sistemului EURES pentru schimbul de informații privind ofertele de locuri de muncă și a lansat „Primul tău loc de muncă EURES” pentru a-i ajuta pe tineri să-și găsească un loc de muncă în străinătate.

Ca urmare a agendei de securitate a UE și a Declarației de la Paris, statele membre s-au angajat să își intensifice eforturile pentru a încuraja incluziunea și participarea în societate a tuturor tinerilor. Prin acțiuni, inclusiv Săptămâna europeană a tineretului, Comisia a mobilizat societatea civilă să lucreze cu privire la incluziunea socială, cetățenia și dialogul intercultural. Toate aceste domenii se vor bucura de o finanțare mai mare în cadrul programului Erasmus+. Aceste eforturi completează activitățile rețelei finanțate de UE pentru sensibilizarea publicului cu privire la radicalizare (*Radicalisation Awareness Network* – RAN), care subliniază rolul preventiv al educației și predării gândirii critice și a valorilor democratice în combaterea radicalizării. În acest context, Comisia a accentuat importanța încurajării tinerilor să își exercite spiritul critic cu privire la mesajele extremiste ⁽¹⁸⁾ și a subliniat potențialul oferit de Erasmus+ pentru sprijinirea mobilității în scop educațional și a parteneriatelor între părțile interesate, care, în ultimă instanță, pot ajuta tinerii să dezvolte rezistența la opiniile extremiste ⁽¹⁹⁾.

Acțiuni specifice în domeniul politicii pentru tineret

Cooperarea UE s-a axat pe incluziunea socială și pe responsabilizarea tinerilor, inclusiv accesul la drepturi și participarea la viața politică. Consiliul a lansat un apel pentru o mai mare contribuție a politicii pentru tineret la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020 și a confirmat intenția sa de a include mai bine NEET și a promova antreprenoriatul în rândul tinerilor.

Activitatea de tineret a reprezentat o prioritate a agendei UE privind tineretul începând din 2013. Un studiu al Comisiei a arătat valoarea activităților pentru tineret pentru tineri în diferitele aspecte ale vieții lor ⁽²⁰⁾, iar în 2015, cea de a doua Convenție europeană privind activitățile pentru tineret a identificat cele mai urgente provocări și a solicitat o agendă europeană privind activitățile pentru tineret. ⁽²¹⁾ În plus, Consiliul a invitat Comisia să ia în considerare formularea unei propuneri de recomandare a Consiliului privind activitățile pentru tineret, din perspectiva rezultatelor studiilor relevante și lucrărilor grupului de experți.

Având în vedere îngrijorările cu privire la retragerea tinerilor din formele tradiționale de participare, Comisia a colectat dovezi ⁽²²⁾ că aceștia sunt încă dornici să participe, dar că ei solicită canale de participare mai numeroase și diferite. Provocarea adresată factorilor de decizie politici va fi să găsească modalitatea optimă de a răspunde. Rezoluția Consiliului din 2015 privind încurajarea participării politice a tinerilor la viața democratică în Europa oferă un cadru pentru a răspunde acestei provocări.

⁽¹⁷⁾ JO C 88, 27.3.2014, p. 1.

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 941 „Prevenirea radicalizării către terorism și extremismul violent: consolidarea reacției UE”.

⁽¹⁹⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-prevent/index_en.htm

⁽²⁰⁾ Studiu privind *Valoarea activităților pentru tineret în UE, 2014*: rapoartele grupului de experți privind potențialul creativ și inovator al tinerilor și abordări de calitate în activitățile pentru tineret.

⁽²¹⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8491-2015-INIT/en/pdf>

⁽²²⁾ Studiu privind *Participarea tinerilor la viața democratică, 2013*.

De la politică la schimbări la fața locului: Programul Erasmus+

În 2014, UE a lansat programul Erasmus+ pentru educație, formare, tineret și sport. Având un buget de 14,7 miliarde EUR pentru perioada până în 2020, Erasmus+ sprijină mobilitatea în scop educațional a patru milioane de tineri și educatori, 10 % din bugetul acestuia fiind rezervat activităților pentru tineret, care finanțează un număr estimat de 400 000 de participanți în cadrul schimburilor de tineret și de 100 000 de participanți în cadrul Serviciului european de voluntariat (EVS). Aceasta reprezintă o creștere de 80 % a finanțării față de programul anterior „Tineretul în acțiune”.

Erasmus+ leagă mai bine politica și programul decât înainte. El finanțează parteneriate strategice între prestatorii din domeniul educației, stimulând cooperarea transectorială. Youthpass⁽²³⁾ a continuat să sprijine recunoașterea învățării nonformale și informale: agențiile naționale pentru tineret au eliberat aproape 250 000 de certificate de la începuturile sale. Pentru a extinde impactul Youthpass, Consiliul a propus să-l introducă în alte sectoare și să sprijine utilizarea instrumentelor de recunoaștere naționale inspirate de acesta.

Extinderea publicului vizat

Utilizând atât instrumente online, cât și offline, Comisia s-a angajat să informeze mai bine tinerii cu privire la oportunitățile oferite de politicile și programele UE. Mai mult decât atât, ea a căutat să le asculte punctele de vedere și ideile. Având 1,5 milioane de vizitatori unici în 2014, Portalul european pentru tineret a devenit un pilon al acestor activități, oferind publicitate pentru oportunitățile transfrontaliere de voluntariat și conectare la informațiile EURES privind locurile de muncă și ofertele de stagii. În 2015, Comisia a colectat idei din partea tinerilor în „laboratoare de idei” în timpul Săptămânii europene a tineretului, care, în ansamblu a atins 137 000 de persoane în cadrul evenimentelor și 1,2 milioane prin intermediul rețelelor de comunicare sociale.

Comisia va continua să îmbunătățească proiectarea și funcționalitatea Portalului european pentru tineret și a altor platforme online. Ea va colabora mai strâns cu rețelele aflate în contact direct cu tinerii, cum ar fi rețeaua Eurodesk, cu cei 1 200 de specialiști în domeniul informației.

3.2. Acțiuni ale statelor membre

Statele membre urmăresc din ce în ce mai mult politicile transversale pentru tineret, având drept preocupări esențiale ocuparea forței de muncă, incluziunea socială și civică. Acestea au adoptat multe măsuri de integrare a tinerilor pe piața muncii, de multe ori ca parte a sistemelor de garanție pentru tineret și susținute prin fonduri UE disponibile în cadrul FSE și YEL. În plus, 18 proiecte pilot la scară mică au fost efectuate în 2014 cu sprijinul direct al Comisiei. Toate statele membre au prezentat planuri de implementare a garanțiilor pentru tineret. Progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a acestora sunt evaluate în cadrul semestrului european. Majoritatea statelor membre au implicat organizațiile de tineret, iar două treimi din acestea au implicat serviciile pentru tineret în parteneriatele create în contextul garanției pentru tineret.

Ca răspuns la preocupările privind excluderea socială crescândă a tinerilor, aproape toate statele membre au luat măsuri pentru a îmbunătăți integrarea NEET. Majoritatea s-a angajat să îmbunătățească accesul tinerilor la servicii de calitate, iar 80 % au sprijinit activitățile pentru tineret și centrele pentru tineret. Cu toate acestea, activitățile pentru tineret au avut de suferit de pe urma reducerilor bugetare în întreaga Europă⁽²⁴⁾, în timp ce ponderea tot mai mare a tinerilor expuși riscului de sărăcie și de excludere crește cererea de intervenție.

În ceea ce privește participarea, 27 de state membre au elaborat mecanisme de dialog cu tinerii; 25 au oferit sprijin public organizațiilor de tineret și două treimi au promovat utilizarea mass-mediei online și au oferit mai multe oportunități de dezbateri. Deși statele membre au intenționat să implice tineretul din întregul spectru socioeconomic, dată fiind participarea în mod constant mai redusă a anumitor grupuri, factorii decizionali de la toate nivelurile pot face eforturi suplimentare pentru implicarea grupurilor subreprezentate.

4. Guvernanța și punerea în aplicare a cadrului de cooperare pentru tineret în perioada 2013-2015

Rapoartele statelor membre privind punerea în aplicare a cadrului de cooperare oferă o bază solidă pe care UE să continue cooperarea în domeniul tineretului. Cadrul a contribuit la progresul agendelor naționale de tineret și a cooperării intersectoriale în sprijinul tinerilor, pe baza unor dovezi relevante și a schimburilor de experiență.

⁽²³⁾ Youthpass este un instrument de recunoaștere pentru învățarea nonformală și informală în domeniul activităților pentru tineret; acesta este utilizat pentru proiecte finanțate din acea parte a programului Erasmus+ dedicată tineretului. <https://www.youthpass.eu/en/youthpass/>

⁽²⁴⁾ Studiu privind Valoarea activităților pentru tineret în UE, 2014.

Pentru a face mai eficace punerea în aplicare a cadrului, Comisia și statele membre ar putea îmbunătăți schimbul de date relevante și de alte dovezi din afara domeniului tineretului. În același timp, ele le-ar putea utiliza ca bază pentru politici pentru tineret mai puternic axate pe obținerea de rezultate. Ambele ar trebui să sprijine includerea unor preocupări legate de tineret în alte politici. La nivelul UE, învățarea reciprocă poate fi diversificată, de exemplu prin crearea unor posibilități suplimentare de învățare *inter pares*, adaptate la nevoile diferite ale statelor membre. Dialogul structurat cu tineretul ar trebui să devină mai favorabil incluziunii.

Principalele activități și instrumente sunt analizate în detaliu în cele ce urmează.

Cadrul ca element determinant al agendei Uniunii

Cadrul a dat un impuls puternic agendelor naționale de tineret. Aproape toate statele membre au introdus inițiative sau instrumente în acest domeniu din 2010. În două treimi, cadrul a consolidat prioritățile politicii naționale pentru tineret și într-o treime acesta a influențat nivelul local și regional. 11 state membre și-au reorientat politica națională pentru tineret în conformitate cu acest cadru.

Cadrul a încurajat cooperarea intersectorială. Aproape toate statele membre dispun de mecanisme instituționalizate pentru asigurarea unei abordări intersectoriale a politicii pentru tineret, cum ar fi structuri interservicii și reuniuni interministeriale periodice.

Primul plan de lucru al UE pentru tineret adoptat de Consiliu (2014-2015) a vizat să impulsioneze punerea în aplicare a cadrului și majoritatea statelor membre au luat parte la activitățile sale. Douăzeci și trei de state membre au considerat că planul de lucru a reușit să-și atingă scopul și a reflectat în mod corect prioritățile naționale, însă unele state membre au avertizat cu privire la riscurile unei abordări incoerente sau paralele a cadrului de nouă ani.

Elaborarea politicilor bazată pe date concrete: evoluții cantitative și calitative

Situația tinerilor în UE este evaluată în mod regulat pe baza unui tablou de bord cu 41 de indicatori privind condițiile care îi afectează pe tineri. ⁽²⁵⁾ Statele membre utilizează din ce în ce mai mult acești indicatori, chiar dacă acest lucru nu a produs încă sistematic politici pentru tineret axate pe obținerea de rezultate.

Indicatorii și dovezile suplimentare din partea Eurostat, Eurofound și parteneriatul dintre Comisie și Consiliul Europei, în special prin intermediul analizei efectuate de Echipa de cercetători europeni în domeniul tineretului (*Pool of European Youth Researchers – PEYR*), vor ajuta statele membre și Comisia să identifice noile tendințe și să adapteze prioritățile în consecință.

Este necesar ca statele membre și Comisia să împărtășească aceste dovezi – dincolo de sfera de aplicare a politicii de tineret – cu alte persoane care lucrează cu tinerii. La nivelul UE, noul instrument de monitorizare pentru tineret ⁽²⁶⁾ oferă un acces online la date simplu de utilizat. Începând din 2016, o nouă platformă wiki pentru tineret va oferi informații actualizate privind politicile, legislația și programele din domeniul tineretului. Aceasta va fi completată de un nou cadru de indicatori pentru monitorizarea garanției pentru tineret, pentru care primele date sunt așteptate până la sfârșitul anului 2015.

Învățarea reciprocă: schimbul de experiență

Statele membre au învățat unele de altele, în primul rând prin participarea la grupurile de experți. În perioada 2013-2015, experții au abordat modalități de sprijinire a potențialului creativ și inovator al tinerilor, a contribuției activităților pentru tineret la provocările tinerilor în perioada de criză și a calității activităților pentru tineret. Constatările au fost incluse în lucrările din cadrul Consiliului, precum și în discuțiile din cadrul Forumului pentru educație, formare și tineret. ⁽²⁷⁾ Raportul din 2015 privind activitățile de calitate pentru tineret ⁽²⁸⁾ a stat la baza concluziilor Consiliului privind consolidarea activităților pentru tineret pentru a asigura coeziunea în cadrul societăților ⁽²⁹⁾, care au solicitat un instrument de referință și de orientare privind calitatea pentru organizațiile naționale active în domeniul activităților pentru tineret.

De asemenea, statele membre au învățat unele de la altele prin activități organizate în parteneriat între Comisie și Consiliul Europei; grupuri mai restrânse de state membre au organizat schimburi specifice privind aspecte de interes comun, cum ar fi activitatea locală pentru tineret.

⁽²⁵⁾ SEC(2011) 401.

⁽²⁶⁾ http://ec.europa.eu/youth/dashboard/index_en.htm

⁽²⁷⁾ Rezoluția Consiliului privind un plan de lucru al Uniunii Europene pentru tineret pentru perioada 2014-2015, 20 mai 2014.

⁽²⁸⁾ *Activitățile de calitate pentru tineret – un cadru comun pentru dezvoltarea în continuare a activităților pentru tineret*, http://ec.europa.eu/youth/library/reports/quality-youth-work_en.pdf

⁽²⁹⁾ Mai 2015.

Pentru a profita cât mai mult de diferitele activități de învățare reciprocă, următorul plan de lucru ar trebui să includă elaborarea unui cadru flexibil, care să faciliteze accesul la informații și rezultatelor activităților. Acesta ar trebui să încurajeze utilizarea constatrilor și asigurarea concordanței dintre parteneri cu interese comune.

Dialogul structurat: extinderea publicului vizat și ancorarea dialogului în agenda politică

Dialogul structurat al UE între factorii decizionali, tineri și reprezentanții acestora este, în general, considerat ca un instrument promițător care permite ascultarea tinerilor. Primul său ciclu de 18 luni, care a expirat în 2011, a contribuit la elaborarea inițiativelor ulterioare ale UE privind șomajul în rândul tinerilor. În perioada 2013-2015, dialogul a abordat incluziunea socială și responsabilizarea tinerilor și recomandările sale au fost ulterior abordate în cadrul Consiliului.

Dialogul structurat a evoluat din 2013 și este mai bine ancorat în agenda politicii pentru tineret. Numărul de participanți a crescut mai mult decât de două ori, iar aproximativ 40 000 de tineri s-au manifestat în ultimul ciclu, mulți dintre ei în numele unor grupuri mai mari. De asemenea, procesele de dialog național se inspiră din acesta și au început să se contureze.

Dialogul structurat trebuie să își realizeze încă potențialul complet: el nu reușește încă să atingă un grup mai larg de tineri cu mai puține oportunități și o opinie politică mai slabă. Comisia încurajează o extindere a publicului vizat prin burse Erasmus+ pentru sprijinirea eforturilor naționale, și printr-un instrument de consultare online lansat în 2014. O altă provocare este monitorizarea gradului de utilizare a rezultatelor dialogului în cadrul politicilor UE și al celor naționale. În cele din urmă, în interesul responsabilizării și pentru a motiva tinerii să rămână implicați, factorii de decizie de la toate nivelurile ar trebui să furnizeze un feedback îmbunătățit cu privire la răspunsurile lor prin intermediul Portalului european pentru tineret și al grupurilor de lucru naționale. Constatările Raportului UE privind tineretul pentru 2015 și ale evaluării intermediare în curs a cadrului de cooperare al UE în domeniul tineretului pot servi drept sursă de inspirație pentru viitoare îmbunătățiri ale dialogului structurat.

5. Calea de urmat pentru cooperarea UE în domeniul tineretului (2016-2018)

Egalitatea de șanse în materie de educație, ocuparea forței de muncă și de participare în comunități favorabile incluziunii

Pe baza priorităților politice ale UE, rapoartele statelor membre cu privire la punerea în aplicare a cadrului, a datelor și dovezilor colectate, a viitorului ciclu de lucru al cadrului de cooperare ar trebui să vizeze în special:

- creșterea incluziunii sociale a tuturor tinerilor, ținând seama de valorile europene subiacente;
- o mai mare participare a tuturor tinerilor la viața democratică și civică în Europa;
- facilitarea tranziției tinerilor de la adolescență la vârsta adultă, în special integrarea pe piața forței de muncă.

În ceea ce privește aceste priorități, în timp ce acțiunile statelor membre și ale Comisiei se adresează tuturor tinerilor, se va pune un accent deosebit pe următoarele grupuri:

- tinerii expuși riscului de marginalizare;
- tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET);
- tinerii proveniți din familii de migranți, inclusiv imigranții nou-sosiți și tinerii refugiați.

Comisia și statele membre vor adopta măsuri în aceste domenii, inclusiv prin intermediul planului de lucru al UE pentru tineret, al instrumentelor prevăzute de cadru și prin stabilirea unei cooperări cu alte politici, după caz, pentru a promova:

- incluziunea socială și acțiunile de sensibilizare pentru informarea tinerilor din medii diferite, în special a celor care suferă de dezavantaje, pentru a asigura participarea deplină a acestora la activitățile sociale și civice;
- capacitatea activităților pentru tineret, a organizațiilor și a rețelelor de tineret de a acționa în calitate de forțe de integrare prin sprijinirea tinerilor să se implice, să desfășoare activități de voluntariat și să fie motorul unor schimbări sociale pozitive în cadrul comunităților;
- recunoașterea activităților de calitate pentru tineret, consolidând capacitatea acestora de sensibilizare a tinerilor și de adaptare la noile schimbări societale, comportamentale și tehnologice;
- noi forme de participare la procesul democratic și accesul la adoptarea de decizii politice atât cu ajutorul unor instrumente online cât și offline;

- evoluția continuă a cererilor de competențe, îndeosebi pe plan cetățesc, al educației în domeniul mass-mediei și al competențelor digitale, precum și al gândirii critice și al înțelegerii interculturale;
- accesul tinerilor la drepturile lor fundamentale și la principiile de nediscriminare și de înțelegere interculturală; și
- voluntariatul, inclusiv prin intermediul programelor UE precum EVS și noua inițiativă „Voluntari UE pentru ajutor umanitar”, ca modalitate de a combina învățarea cu angajamentul civic ⁽³⁰⁾; o mai mare complementaritate între actorii naționali și internaționali în vederea intensificării activităților de voluntariat transfrontaliere și asigurării unei legături mai strânse între voluntariatul național și EVS.

Reflectând aceste priorități, dialogul structurat purtat de UE cu tinerii ar trebui să promoveze includerea tuturor tinerilor în societăți tolerante, pluraliste și democratice. Următorul dialog trebuie să atingă un public mult mai larg de grupuri de tineri, în special cele care nu s-au implicat până acum în cadrul dialogului, printre altele utilizând instrumente de implicare mai ușoare, adaptate nevoilor și obiceiurilor de viață ale tinerilor.

Politica pentru tineret în cadrul unei agende UE mai extinse

Politica pentru tineret nu poate funcționa izolat. Cooperarea și complementaritatea cu politici precum ocuparea forței de muncă, educația, formarea, sănătatea și bunăstarea, cultura, mass-media digitală, dezvoltarea durabilă, cetățenia și sportul este esențială.

Cadrul de cooperare poate sprijini o astfel de cooperare prin intermediul mecanismelor sale. Prin planul de lucru al UE, Comisia și statele membre pot continua și perfecționa punerea în aplicare intersectorială a structurilor și metodelor de lucru. Acest lucru contribuie la atingerea obiectivelor generale în domeniul tineretului: crearea mai multor oportunități și asigurarea egalității de șanse pentru toți tinerii în educație și pe piața forței de muncă și promovarea cetățeniei active, a incluziunii sociale și a solidarității în rândul tuturor tinerilor.

Cooperarea europeană în domeniul tineretului ar trebui să facă parte dintr-o agendă politică mai largă pentru tineri. Pentru a avea un impact real, factorii de decizie de la nivelul UE și al statelor membre trebuie să colaboreze cu profesioniștii din domeniu, furnizorii de servicii, educatorii și întreprinderile din teritoriu pentru a mobiliza resurse și fonduri care să atingă o masă critică de tineri. Ei ar trebui să furnizeze soluții inovatoare pentru fenomenele de marginalizare, excludere și lipsa de participare.

În cele din urmă, există o nevoie urgentă de intensificare a eforturilor. Pentru a oferi unui număr mai mare de tineri o veritabilă perspectivă de a deveni pe deplin membri angajați ai comunităților lor, avem nevoie de o abordare cuprinzătoare care să răspundă provocărilor viitoare. Acest lucru necesită o agendă politică coerentă, sprijinită de programul Erasmus+, de garanția pentru tineret și de instrumente de finanțare ale UE cu o rază mai largă de acțiune, precum FSE sau YEI. Resursele naționale și regionale trebuie să sprijine aceste eforturi, acolo unde este posibil.

⁽³⁰⁾ La nivelul UE, în pofida dublării numărului de beneficiari în cadrul EVS, voluntariatul transfrontalier rămâne în continuare modest.